

Nyíracsad címere és egykori szellemisége

Árpád-kori építésű református temploma a megyében a legrégebbi

NYAKAS MIKLÓS

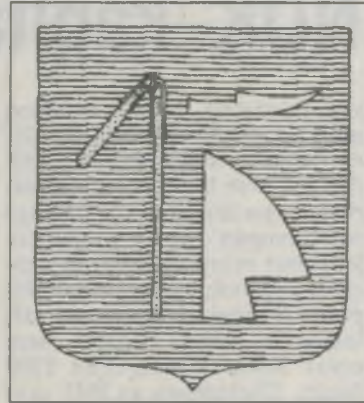
Nyíracsad (HBN) – A nem is oly régen még Szabolcs megyéhez tartozó település legkorábbi birtokosa a Gutkeled nemzetség, s az ő kezükön volt a 15. században is, nevezetesen az Egyedmonostori alág birtokolta.

1393-ban mint a Dorogiai elközzott birtokát említik, amely ekkor az albisi Zólyomiaké. 1410-ben pedig a Parlgiak adománybirtokai közt szerepel. A 17. században Vécsey-birtok, később a gróf Bethlen és a Nemes családok tulajdona, közvetlenül a jobbágyfelszabadítás előtt pedig több köznemesi familia birtokolja. Református temploma a 13., 14. századból származik, s így Hajdú-Bihar megye legrégebbi – eredetében Árpád-kori – használatban lévő temploma. A 17. és 18. században jelentős görögkeleti népesség szivárgott a faluba, akik a unó után görög katolikusok lettek, s templomot is épít-

tettek. A község legrégebb címeres pecsétnyomója a 18. század elejéről származik, s az 1770. október 5-én kelt úrbéri kilenc kérdőpontra adott válaszról ismeretes. Körirata: ACSADI PECSET 171(8). Megjegyezzük, hogy az utolsó szám olvasata bizonytalan. Címerképének heraldikai jobb oldalán leginkább cséphadarónak, de esetleg másnak is nézhető mezőgazdasági eszköz látható, heraldikailag bal oldalon pedig élével kifelé néző, hegyével felfelé álló ekevas. E két motívum fölött pedig hegyével heraldikailag balra néző, élével felfelé álló csoroszllya látható.

A község következő pecsétnyomója 1770-ből származik. Körirata: ACSADI PETSET 1779. A címerkép motívumai azonban elbizonytalanodtak. Megnyugtatóan nem azonosítható a heraldikailag jobb oldalon álló mezőgazdasági eszköz, a csoroszllya pedig kardszerűen elvékonyodott.

Nyíracsádi pecsétnyomó 1848-ban is készült. Körirata: ACSA-

A grafika Ból István munkája

DI PECSET, 1848. Az ekevas, amely élével befelé, hegyével pedig felfelé néz, itt a pecsétmező heraldikai jobb oldalára került, míg a bal oldalon továbbra sem megnyugtatóan azonosítható mezőgazdasági eszköz látható. Felettük kardnak is nézhető csoroszllya.

1908-ból származik a következő községi pecsétnyomó. Körirata a következő: SZABOLCS

VÁRMEGYE NYIRACSDÁK KÖZSÉG 1908. Csöcskös talpú címerpajzsban ekevas látható, fölötte pedig bizonytalan értelmezésű, hosszúkás véset látható. Még ugyanebben az évben másik pecsétnyomó is készült. Körirata ugyanaz, mint az előbb említettnek. Címerképe viszont változott. Csöcskös talpú címerpajzsban ekevas látható, fölötte pedig egymást keresztező kasza és a kasza élezésére szolgáló nyeles kalapács.

A község címerének helyreállításával a legrégebb változattól kell kiindulni. Eszerint Nyíracsad címere a következő! Csöcskös talpú, két színű címerpajzsban heraldikailag jobb oldalon álló helyzetben ábrázolt, kifelé néző, arany színű cséphadaró, bal oldalon pedig hegyével felfelé, élével kifelé, ezüst színű ekevas, fölöttük pedig élével felfelé álló, hegyével heraldikailag balra néző, ezüstsínű csoroszllya.